

SAMO 19 ŽENA NOVI, DEVETI SAZIV HRVATSKOG PARLAMENTA

“ Ne sazrijevamo u smjeru afirmacije ravnopravnosti spolova kao temeljne vrijednosti demokratskog uređenja

Višnja Ljubičić

“ Na desnoj političkoj sceni uvijek je manje žena, one nemaju mjesto u patrijarhalnoj državi

Bojana Genov

“ Nije Hrvatska zaostala, patrijarhalna i nedemokratska nego stranke zadovoljavaju muške apetite

Antonija Petričušić

“ Puno toga je iza kulisa upravljano od strane crkve, pa nije čudo da žene imaju takve pozicije u Saboru

Branka Galić

ŽENSKA KVOTA

Političarke su u Hrvatskoj rezerve

Brojka od 19 zastupnica nije ništa, to je daleko od kritične mase koja može pokrenuti ženske politike i promovirati teme koje se tiču žena. **Sabor će naredne četiri godine biti ne samo neženski, nego i veoma protuženski, smatra Bojana Genov iz Ženske mreže**

Ljerka BRATONJA MARTINOVIĆ

ZAGREB ▶ Samo će 19 žena sjediti u novom, devetom sazivu hrvatskog parlamenta, što znači da se saborski sastav koji se upravo ekipira biti uvjerljivo «najmuškiji» od svih saziva dosad. Među 151 zastupnikom bit će tek 12,6 posto žena, čiji je udio u zadnjih nekoliko parlamentarnih saziva u kontinuirano silaznoj putanji. Žene-zastupnice očito više nisu u modi, no kako je ženska kvota propisana i zakonom, ove bi godine političke stranke po prvi puta mogle platiti novčane kazne zbog ignoriranja svoje zakonske obveze isticanja žena na izbornim listama. Tek su rijetke stranke, naime, i na ovim izborima ispoštovale zakonski minimum od najmanje 40 posto žena na kandidacijskim listama za Hrvatski sabor.

Kojim smo smjerom krenuli najbolje govori svjetska klasifi-

kacija zastupljenosti žena u nacionalnim parlamentima, gdje bi Hrvatska od 193 zemlje svijeta zauzimala 142. mjesto. Daleko smo ispod prosjeka Europske unije gdje je zastupljenost žena u parlamentu u prosjeku 28 posto. Lošije od Hrvatske stoji jedino Mađarska, gdje je među zastupnicima jedva 10 posto žena.

Kriza društva

Iz Narodne koalicije u Sabor ulazi njih 10, i to Vesna Pusić, Anka Mrak-Taritaš, Marija Puh, Ana-Marija Petin, Marta Luc-Polanc, Milanka Opačić, Nada Turina-Durić, Romana Jerković, Ana Komparić Devčić i Sabina Glasovac. U redovima novoizabranih HDZ-ovih zastupnika upola je manje žena, njih pet: Bruna Eših, Ivana Maletić,

Irena Petrijević, Vuksanović, Branka Jurčević-Martinčević i Grozdana Perić. Na listama Mosta u sabor su ušle Ines Strenja Linić i Ivana Ninčević Lesandrić, no prva se spominje kao ozbiljna kandidatkinja za mjesto ministricke zdravlja, pa je moguće da će Sabor biti zakimnut za jednu od ukupno dvije zastupnice Mosta. Iz Živog zida u zastupničke klupe ulazi Vladimira Palfi, a ispred nacionalnih manjina manjina Ermina Lekaj Prljaskaj. Dvije su zastupnice, Bruna Eših (HDZ) i Anka Mrak Taritaš (Narodna koalicija) ušle u Sabor zahvaljujući preferencijalnim glasovima, iako se procjenjuje da preferencijalni sustav ne ide u korist veće zastupljenosti

žena u parlamentu.

Takav je rezultat, smatra pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnja Ljubičić, posljedica krize u hrvatskom društvu koje «ne sazrijeva u smjeru afirmacije ravnopravnosti spolova kao temeljne vrijednosti demokratskog uređenja te ne odgovara njenoj ustavnoj definiciji kao jedne od najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske». Za to su, upozorava Ljubičić, velikom dijelom odgovorne političke stranke jer mahom nisu osigurale ravnopravnu participaciju žena i muškaraca u unutarstranačkim strukturama i na kandidacijskim listama.

Manje nego lani

Statistika kaže da je na svim istaknutim kandidacijskim listama bilo ukupno 39,7 posto žena, što je manje nego na lanijskim izborima, kad je žena na listama u prosjeku bilo 42 posto. Žene se uglavnom plasiraju

«NAJMUŠKIJI» OD SVIH DOSAD

Udio žena u parlamentima svijeta

država	(%)
Ruanda	63,8
Švedska	43,6
Slovenija	36,7
Srbija	34
Italija	31
Albanija	22,9
BIH	21,4
SAD	19,4
Hrvatska	12,6
Mađarska	10,1

Bez odgovora SDP-a i HDZ-a

Iako smo i HDZ-u i SDP-u uputili upit kojim smo tražili objašnjenje malog udjela žena na njihovim listama, do zaključaja ovog broja ni iz jedne od spomenutih stranaka nismo dobili odgovor.

Broj zastupnica u sazivima sabora

nisko na listama, što im ne donosi zastupnički mandat. Tako je prošle godine oboren rekord u broju žena na listama, ali je u Sabor ušao tek 15 posto zastupnica, njih 23.

Spolna neravnoteža hrvatskog parlamenta posljedica je, smatra Bojana Genov iz Ženske mreže, zaokreta države udesno, a kumovao joj je i preferencijalni sustav glasanja, gdje poslovično bolje prolaze muškarci.

– Mali postotak žena u saboru logična je i normalna popratna posljedica političkog zaokreta udesno. Na desnoj političkoj sceni uvijek je manje žena, one nemaju nijesto u patrijarhalnoj državi – kaže Genov. Što se preferencijalnog sustava tiče, Ženska je mreža, kaže, bila protiv uvođenja tog sustava, sluteći kakve će biti posljedice.

– Protivile smo se preferencijalnom sustavu, iako doprinosi demokratizaciji, jer smo znale da će to zaobići žene: muškanci su prepoznatljiviji u strankama i favorizirani od birača – objašnjava Genov.

To što stranke nisu ni pokušale povećati broj žena na listama, ili bar dostići zakonom propisani prag, dokaz je, kaže, nedostatka prave lijeve opcije.

– Ni u SDP-u nisu ispoštovali kvotu, što govori o smjeru kojim ide ta stranka. Ne mogu vjerovati da Gordana Sobol nije u Saboru... Ovo je trend koji slijedi njihov opći zaokret udesno, prema centru kojim se toliko hvale, a izbjegavaju reći da zapravo idu udesno, zabrinuta je Genov.

U Ženskoj mreži od ovog saziva Sabora imaju vrlo niska očekivanja.

– Brojka od 19 zastupnica nije ništa, to je daleko od kritične mase koja može pokrenuti ženske politike i promovirati teme koje se tiču žena. Sabor će naredne četiri godine biti ne samo neženski, nego i veoma protuženski – upozorava Genov. Inzistirat će, dodaje, na to-

me da se političke stranke kazne zbog nepoštivanja ženske kvote na listama, jer ako »zakone ne poštuju ni institucije države, onda stvarno idemo u totalni kaos«.

Izborne križaljke

Mali broj žena u Saboru možemo zahvaliti politici stranaka koje ih ne stavljaju na izborne liste, a druge strane sustavnom omalovažavanju žena u odnosu na muškarce u društvu općenito, smatra Branka Galić s Odsjeka za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

– Muški stranački kolege također ne podržavaju i ne potiču žene političarke. Osim toga, budući da je u hrvatskoj politici puno toga iza kulisa upravljano od strane crkvenih krugova, nije nikakvo čudo da žene imaju takve pozicije u skupštinama, općinskim i drugim, kao i u Saboru – ističe Galić.

Njeno mišljenje dijeli i sociologinja Antonija Petričević s Katedre za sociologiju Pravnog fakulteta u Zagrebu. Pad broja žena u parlamentu za nju je više odraz političke zajednice nego društva u kojem živimo.

– Hrvatska nije tako nazadna koliko to daju naslutiti velike političke stranke. Nije Hrvatska zaostala, patrijarhalna i nedemokratska nego stranke zadovoljavaju muške apetite. Žene su u politici rezervni igrači – tvrdi Petričević. Izborne liste križaljke su, veli, gdje se zadovoljavaju apetiti lokalnih političara, a žene tu sudjeluju još manje nego u parlamentu. U takvom formiranju lista prednjače velike stranke, dok su manje i nove političke stranke »puno rodnije osvještene«.

Stranke su dosad, zaključuje Petričević, bile sigurne da ih se neće sankcionirati, pa su se ponašale komotno. No kad plate prve kazne promijenit će ponašanje, uvjerenja je ova sociologinja na temelju sličnih iskustava drugih europskih država.